

**BANCNOTELE EURO – INSTRUMENT DE VALORIFICARE
A PATRIMONIULUI CULTURAL ÎN CONTEXT MULTICULTURAL**

**EURO BANKNOTES – VALUATION INSTRUMENT
OF CULTURAL HERITAGE IN MULTICULTURAL CONTEXT**

LUCIA CEPRAGA, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chişinău

Lucia CEPRAGA, PhD, associate professor,
UPS “Ion Creanga” from Chisinau,

SVETLANA BÎRSAN, dr., conf. univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova
ORCID: 0000-0001-8349-2714
birsan.svetlana@ase.md

Svetlana BÎRSAN, dr., conf. univ.,
Academy of Economic Studies of Moldova
ORCID: 0000-0001-8349-2714
birsan.svetlana@ase.md

CZU: 061.1EU+336.7:008

DOI: 10.46727/c.emc-2023.p8-15

***Abstract:** An instrument for capitalizing on multiculturalism in the European space is the European currency – the euro. Through the common European currency – euro, materialized through coins, but also banknotes, according to us, non-assimilative cultural integration is pursued, in order to establish a common supra-ethnic identity and, at the same time, preserve the national specificity. €0 banknotes represent both a collection object and a set of cultural-educational tools, which are meant to promote historical events, notorious personalities, memorable places from the cultural-historical treasury of national cultures.*

The €0 banknotes from Romania illustrated on the obverse priceless elements of the Romanian cultural heritage, promoted in this way in the European cultural universe. The connection of Romanian culture with the universal European cultural space is made through the reverse side of the souvenir banknotes.

The European currency, materialized through European banknotes with and without monetary value, is an effective and original tool for promoting national and international culture in the development of education, national tourism, cultural dimensions in multicultural and international contexts. In turn, collectible banknotes, including €0 banknotes, can be used with maximum efficiency as a collector's item for numismatists, a souvenir for tourists, a promotional item for entrepreneurs, a gift for friends, authentic and interdisciplinary teaching material for teachers.

Key-words: *cultural-educational tools, euro, European currency, multiculturalism, Romanian cultural heritage, souvenir banknotes, supraethnic identity*

Motto: „La terre est ma patrie et l'humanité ma famille.”[20]

INTRODUCERE

În marea căutare a adevărului istoric și a sensului vieții umane, inestimabilul poet Dumitru Matcovschi [23], parcă retoric, se întreba într-un poem „*Cine sunt eu? Cine ești tu? Cine e dânsul?*”. Iar la 25 aprilie 2012, în discursul său ținut în cadrul ceremoniei de decernare a „Meritului Cultural” în grad de Mare Ofițer, categoria A „Literatură”, poetul ne-a sugerat și răspunsul „*Eu nu sunt martir, nu sunt apostol, nu sunt mesager, sunt om al acestui pământ.*”

Oarecum, în aceeași ordine de idei, precum și în speranța de a sparge tiparele de comunicare interculturală, *momondo*, un motor independent de căutare a ofertelor de călătorie, a organizat un concurs mondial cu genericul *Călătoria ADN-ului (The DNA Journey)*. Premianții au fost 67 de persoane care au răspuns cel mai convingător la întrebarea „*Cum vei deschide lumea prin intermediul călătoriilor?*”. Urmare a unei analize a ADN-ului, persoanele și-au descoperit „nebănuite” origini, conștientizând că „Suntem, cu toții, mai degrabă diverși decât diferiți, rude îndepărtate doar în prezent, însă cu trecut mai apropiat decât am fi crezut.” [25]. Momondo susține că scopul campaniei a fost de a demonstra că „noi, ca oameni, avem mai multe lucruri care ne unesc decât ne despart.” [19]

„Mohandas K. Gandhi spunea cu timp în urmă că nicio cultură nu poate supraviețui dacă-și propune ca scop final exclusivitatea.” [24] Paradoxal, dar într-o lume contaminată de individualism și materialism, devenim tot mai nostalgici față de umanism, bunăvoință, valori general-umane fundamentale. Aceste principii universale pot fi atinse în condițiile unui multiculturalism bine dezvoltat, care să înlăture stereotipurile din societatea postmodernă. „Multiculturalismul presupune că un anumit grad de integrare a minorităților este indispensabil. În același timp, cum subliniază autori de prestigiu, un anumit grad de separare, de segregare se dovedește la fel de necesar.” [22]

Potrivit antropologului cultural Margit Feischmidt „Multiculturalismul reprezintă un discurs tipic pentru o modernitate târzie care îți asumă experiența socială adversității și a diferenței, reinterpretând-o și reevaluând-o.” [1] Cercetătorul în studiile sale distinge trei tipuri de multiculturalism:

- *descriptiv*,
- *normativ și*
- *critic*.

Multiculturalismul descriptiv este definit de autor drept „diversitatea bunurilor „culturale”, în primul rând din domeniul producției culturale (artă, muzică, film etc.), din domeniul comunicării și al serviciilor (al industriei hoteliere, turismului etc.).” [1] Multiculturalismul descriptiv reprezintă efectul procesului de globalizare, de intensificare a producției și consumului interstatal.

„Multiculturalismul normativ se referă la percepțiile indivizilor cu privire la măsura în care interacțiunile dintre grupurile diverse din punct de vedere cultural, politicile și practicile multiculturale și ideologiile care valorează diversitatea sunt comune sau normative în societatea cuiva.” [26] Multiculturalismul normativ presupune în viziunea unor autori „tripla convergență: *axiologică* (a echilibrului și corectitudinii relațiilor interetnice), a *metodelor* (strategii integrative și formule de autonomie a minorităților) și *teleologică* (dezvoltarea simultană a integrării și privatității comunitare, considerată posibilă).” [22]

Pentru cea de-a treia formă de multiculturalism, Margit Feischmidt propune următoarea abordare „Multiculturalismul critic, pornind de la faptul diversității culturale, revaluează conceptele și discursurile folosite de culturile majoritare și minoritare, cu scopul creării unei culturi comune mai democratice și mai deschise. Multiculturalismul critic contestă regulile existente și accentuează, în primul rând, importanța reprezentărilor și a instituțiilor producătoare de prestigiu. Categoria centrală a multiculturalismului critic este transformarea discursurilor normative anterioare; ei vorbesc despre identități graniță (*border identity*), unde există un dialog între înțelesuri și influențe culturale diferite.” [1]

Un instrument de valorificare în spațiul european a multiculturalismului o constituie valuta europeană – *euro*. Prin valuta europeană comună – *euro*, materializat prin monede, dar și bancnote, după noi, se urmărește integrarea culturală nonasimilativă, în vederea constituirii unei identități comune supraetnice și, totodată, păstrarea specificului național. Noua identitate numismatică are menirea de a asigura egalitatea de șanse și un tratament nondiscriminatoriu între membrii tuturor comunităților statale etnoculturale. Astfel, statele UE se racordează la viziunea comună *Uniți prin diversitate!*.

Prin adoptarea unei monede unice, din punct de vedere economic, UE a urmărit facilitarea comerțului transfrontalier, evoluția economică, precum și oferirea de noi oportunități decizionale consumatorilor.

Având în vedere demersurile naționale, pregătirile pentru constituirea uniunii economice monetare, respectiv adoptarea monedei unice – euro, a luat cam un deceniu de pregătiri. „Euro este a doua cea mai utilizată monedă din lume, după dolarul american, iar UE depune eforturi pentru consolidarea rolului internațional al acesteia și de adaptare la noile provocări, inclusiv digitalizarea rapidă a economiei continentale și dezvoltarea monedelor virtuale.”[18]

Inițial, moneda euro, lansată la 1 ianuarie 1999, a fost una „invizibilă”, ulterior, în 2002, au fost lansate monedele și bancnotele euro. Deși, a priori, euro este o valută cu valoare financiară, a posteriori, utilizarea sa este asociată cu ideea de integrare europeană și multiculturalism.

Bancnotele euro, cu 7 denominații, distincte prin culoare și mărime, constituie, din perspectivă culturală, un instrument de promovare a parcursului arhitectural european, începând cu perioada clasică (secolul al V-lea) până în prezent (secolul al XXI-lea).

Tabelul 1. Bancnotele euro: prezentare generală

Denominație	Dimensiuni (mm)	Culoarea dominantă	Arhitectură	Perioadă
€ 5	120 x 62	Gri	Clasic	secolul V
€ 10	127 x 67	Roșu	Romanic	secolul XI și secolul XII
€ 20	133 x 72	Albastru	Gotic	secolul XIII și secolul XIV
€ 50	140 x 77	Portocaliu	Renaștere	secolul XV și secolul XVI
€ 100	147 x 82	Verde	Baroc și Rococo	secolul XVII și secolul XVIII
€ 200	153 x 82	Galben-Marou	Fier și sticlă	secolul XIX și secolul XX
€ 500	160 x 82	Mov	Modern	secolul XX și secolul XXI

Sursa: [apud 13]

Fig. 1. Infografic diacronic. Sursa[8]

„Partea frontală (sau *aversul/rectoul*) a bancnotei conține ferestre și porți, în timp ce pe revers (*versoul*) sunt ilustrate poduri.”[13] Ferestrele și porți de pe bancnotele europene simbolizează deschiderea și cooperarea interstatală, precum și intercontinentală.[14] Podurile reprezintă liajul popoarelor din cadrul UE, precum și a statelor europene și a celor din afara spațiului european.

Fig. 2. Specimene bancnote euro. Sursa: Seria „Europa” [15]

Pentru o abordare echidistantă și pentru a nu aduce un oarecare prejudiciu cultural și de imagine vreuneia din țări, s-a optat pentru imagini stilizate de ferestre, porți (vide aversul) și poduri (vide reversul). Totuși, unii cercetători mai curioși au încercat să stabilească unele tangențe arhitecturale din viața reală cu elementele grafice de pe reversul bancnotelor. Astfel, numismatul și autorul blogului *Epaminonda*, ne prezintă următoarea asociere:

Tabelul 2. Tangențe arhitecturale

Bancnota europeană	Construcția arhitecturală reală [6]
	<p>Apeductul (podul) Pont du Gard din Remoulins, Franța</p>
	<p>Podul Jacques Gabriel din Blois, Franța, râul Loire</p>
	<p>Podul Mehmed Pașa Sokolovici, râul Drina, din estul Republicii Srpska</p>
	<p>Podul de peste râul Neckar din Heidelberg, landul Baden-Wurtemberg, Germania</p>

	<p>Podul Carol din Praga, râului Vltava</p>
	<p>Podul Notre-Dame, <i>situat în Paris (Franța) pe brațul principal al râului Sena</i></p>
	<p>Viaductul (podul) din Millau, , Franța.</p>

O altă componentă cultural geografică a bancnotelor europene o constituie „o hartă geografică a Europei, fără insulele cu o suprafață mai mică de 400 de kilometri pătrați, pentru că imprimarea ofset în volum mare nu permite reproducerea exactă a elementelor grafice de mici dimensiuni.”[12]

Fig. 3. Harta UE. Sursa [11]

O bancnotă europeană mai puțin răspândită, dar care trezește curiozitatea oricui și, mai cu seamă, interesul colecționarilor este bancnota de 0 (zero) €. Bancnota de 0 € nu poate fi folosită ca instrument de plată, deoarece nu posedă valoare monetară. Totuși, pe piața tranzacțională a colecționarilor aceasta este cotată destul de diferit (vide <https://filatelistul.ro/>).

Aceasta este o bancnotă specială în Uniunea Europeană, ce se înscrie în categoria *suveniruri*. Cu ea nu poți face cumpărături, dar se impune ca una valoroasă din punct de vedere cultural. Ideea aparține omului de afaceri francez Richard Faille, care în 2015 a lansat **Bancnota 0 €** pentru a promova turismul francez. „En 2015, j'ai créé le "Billet souvenir de 0 €" qui est devenu rapidement un des souvenirs les plus vendus des sites touristiques. J'ai développé ce billet en partenariat avec Oberthur Fiduciaire l'une des plus grandes imprimeries fiduciaires mondiale, partenaire de confiance de nombreux gouvernements et banques centrales dans le monde. Vendu 2 € sur les sites touristiques dans des distributeurs automatiques au design unique, c'est le souvenir le plus vendu sur 2500 sites touristiques Européens. Ces billets génèrent aussi un gros phénomène de collection mondial.”[9] Ulterior, Banca Centrală Europeană (BCE) a lansat o serie de **bancnote 0 €**, cu valoarea inițială de tranzacționare de 2,5 € [2].

De exemplu:

Fig. 4. Bancnota suvenir. Sursa [16]

Bancnotele de 0 € reprezintă, după noi, nu doar un obiect de colecție, ci și un ansamblu de instrumente cultural-educăționale, care au menirea de a promova evenimente istorice, personalități notorii, locuri memorabile din tezaurul cultural-istoric al a culturilor naționale. Unicitatea bancnotei este dată de numărul unic de identificare. Aceste bancnote generează, de asemenea, un fenomen de colectare major la nivel mondial. Bancnota de 0 € este tipărită de una din „imprimeriile acreditate de către Banca Centrală Europeană (BCE) având caracteristici de securitate similare bancnotelor reale. Condițiile de reproducere sunt stipulate în Decizia BCE din 19 aprilie 2013, art. 2, paragraf 5. „Banca Franței, în baza autorității acordate de către Banca Centrală Europeană, a aprobat designul bancnotelor suvenir de 0 euro în forma lor actuală și tipărirea de bancnote cu caracteristici de securitate similare bancnotelor reale de către imprimeria franceză Oberthur Fiduciare.”[7]

În România deținător exclusiv al mărcii înregistrate „bancnota suvenir de 0 €” este Eurosuvenir România. Persoana juridică Eurosuvenir România menționează pe pagina sa oficială: „Proiectul în care suntem implicați își propune să promoveze la nivel european frumusețile de care țările europene se simt reprezentate, într-o manieră uniformă, inedită și elegantă.” [7] Bancnotele de 0 € din România au ilustrat pe avers elemente inestimabile din patrimoniul cultural românesc, promovat pe această cale în universul cultural european. Conexiunea culturii românești cu spațiul cultural universal european se face prin reversul bancnotelor suvenir, pe care sunt reflectate unele dintre cele mai importante obiective din Europa, precum Turnul Eiffel, Sagrada Familia, Colosseumul, Poarta Brandenburg și Catedrala Notre-Dame.

Tabelul 3. Bancnote suvenir de 0 €, România

Bancnote suvenir de 0 €, România [17]	
<p>Cetatea de Scaun a Sucevei[9]</p>	<p>Voievodul Ștefan cel Mare</p>
<p>Palatul Culturii Iași [10]</p>	<p>Castelul Bran</p>

Castelul Corvinilor [21]

Castelul Karolyi din Carei

Masivul Bucegi

Cetatea Alba Carolina

Delta Dunării

Transfăgărașan

Timișoara 2023

Sibiu

Muzeul Simțurilor București

Personalități din Botoșani

CONCLUZII

„Patrimoniul cultural al Europei este un mozaic bogat și divers de expresii culturale și creative, un tezaur moștenit de la generațiile anterioare de europeni pe care îl putem transmite generațiilor următoare. El include situri naturale, arheologice și construite recent, muzee, monumente, opere de artă, orașe istorice, opere literare, muzicale și audiovizuale, precum și cunoștințe, practici și tradiții ale cetățenilor europeni.” [4]

Având în vedere că, actualmente, „cadrul european de acțiune pentru patrimoniul cultural propune ca acesta să fie luat în considerare de mai multe politici ale UE, pe lângă cea culturală”[5], unde regăsim arii precum: turismul, educație, dimensiuni internaționale etc, credem că, valuta europeană, materializată prin bancnote europene cu și fără valoare monetară, constituie un instrument eficient și original de promovare a culturii naționale și internaționale întru dezvoltarea educației, turismului național, a dimensiunilor culturale în contexte multiculturale și internaționale.

La rândul lor, bancnotele de colecție, inclusiv bancnotele de 0 € pot fi utilizate cu maximă eficiență drept obiect de colecție pentru numismați, suvenir pentru turiști, promoțional pentru antreprenori, cadou pentru prieteni, material didactic autentic și interdisciplinar pentru cadrele didactice.

În ce ne privește, avem responsabilitatea morală de a promova moștenirea culturală europeană, în globo, și cea românească, în stricto. Or, „moștenirea culturală a Europei este o sursă comună de amintire, înțelegere, identitate, dialog, coeziune și creativitate.”[5] În context putem aminti, atât moștenirea culturală tangibilă (castele, muzee etc.), intangibilă (cântece, tradiții etc.), precum și alte monumente, situri, peisaje, rezervații naturale, cunoștințe și expresii ale creativității umane.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. FEISCHMIDT, Margit. Multiculturalismul: o nouă perspectivă științifică și politică despre cultură și identitate. // <https://altera.adatbank.ro//pdf/12/002.pdf>
2. https://atlas-geografic.net/de-ce-ue-a-inceput-sa-emit-a-bancnota-de-zero-euro/?fbclid=IwAR1p5_DUCC0CKN31Dm6uAwTMUDuxm9eI5x-cmD42FbVjcRgsPX43Zva1aRU
3. <https://bankingnews.ro/bancnota-suvenir-euro.html>
4. <https://culture.ec.europa.eu/ro/cultural-heritage/cultural-heritage-in-eu-policies>
5. <https://culture.ec.europa.eu/ro/cultural-heritage/eu-policy-for-cultural-heritage>
6. <https://epaminonda-epaminonda.blogspot.com/2012/10/euro-bancnota-spatiului-comun-european.html>
7. <https://eurosouvenir.ro/despre-noi/>
8. <https://fonderie-piwi.fr/c-est-en-apprenant-que-chaque-billet-rend-hommage-a-un-style-architectural/>
9. <https://fr.linkedin.com/in/richard-faille-5b795580>
10. <https://palatulculturii.ro/eveniment/lansarea-bancnotei-suvenir-de-0-euro-cu-imaginea-palatului-culturii-din-iasi/>
11. <https://ro.pinterest.com/pin/706361522832331832/>
12. <https://ro.scribd.com/doc/45974879/Bancnotele-Euro>
13. https://ro.wikipedia.org/wiki/Bancnote_euro
14. <https://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/current/design/html/index.ro.html>
15. https://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/images/html/ecb_faq_reproduction_rules_euro_banknotes.ro.html
16. https://www.euronotesouvenir.com/details/p5592700_19993591.aspx
17. <https://www.facebook.com/profile.php?id=100062942306236&sk=photos>
18. <https://www.libertatea.ro/lifestyle/bancnotele-si-monedele-euro-4233943>
19. <https://www.momondo.com/discover/momondo-the-dna-journey-how-it-was-made>
20. <https://www.recim.org/cdm/difin-ro.html#mondialism>
21. <https://www.replicahd.ro/au-aparut-bancnotele-euro-cu-imaginea-castelului-corvinilor/>
22. <https://www.scribub.com/sociologie/Multiculturalismul-normativ102123223.php>
23. MATCOVSCHI, Dumitru. Discursul în cadrul ceremoniei de decernare a „Meritului Cultural” // <https://www.privesc.eu/Arhiva/10140/Discursul-lui-Dumitru-Matcovschi-in-cadrul-ceremoniei-de-decernare-a-Meritului-Cultural->
24. Multiculturalismul și nevoia de recunoaștere. Conferința Internațională de Studii Culturale, Baia Mare, 14-16 Octombrie, 2016 // <https://litere.cunbm.utcluj.ro/multiculturalism/multiculturalism16/index.html>
25. PETREANU Vlad. Călătorind, ne redescoperim // <https://www.petreanu.ro/calatorind-redescoperim/>
26. WARD, Colleen, MORGAN WATTERS Sara, KARL, STUART, Jaimee, Johannes. Normative Multiculturalism in Socio-Political Context. // https://www.researchgate.net/publication/342788581_Normative_multiculturalism_in_socio-political_context